

УДК 342.95

DOI <https://doi.org/10.51989/NUL.2025.6.8>

СУБ'ЄКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ КАДРОВОЇ ПОЛІТИКИ В ОРГАНАХ ПРОКУРАТУРИ ТА ЇХ АДМІНІСТРАТИВНА ПРАВОСУБ'ЄКТНІСТЬ

Кальчук Олексій Миколайович,

orcid.org/0009-0002-0582-8168

кандидат юридичних наук, докторант

Київського університету інтелектуальної власності та права

Стаття присвячена визначенню суб'єктів забезпечення реалізації кадрової політики в органах прокуратури, здійсненню їх класифікації та дослідженню адміністративної правосуб'єктності. Виділено таких суб'єктів, як Генеральний прокурор України; Офіс Генерального прокурора, Департамент кадрової роботи та державної служби Офісу Генерального прокурора, Генеральна інспекція Офісу Генерального прокурора; керівники обласних, спеціалізованих на правах обласних прокуратур і окружних прокуратур; Кваліфікаційно-дисциплінарна комісія прокурорів; конкурсні комісії; підрозділи управління персоналом і підрозділи внутрішнього контролю Спеціалізованої антикорупційної прокуратури; кадрові комісії щодо прокурорів; конкурсна комісія державної служби; дисциплінарні комісії з розгляду дисциплінарних справ стосовно державних службовців Офісу Генерального прокурора; органи прокурорського самоврядування (усеукраїнська конференція прокурорів і Рада прокурорів України); Тренінговий центр прокурорів України. Проведений аналіз адміністративної правосуб'єктності суб'єктів забезпечення реалізації кадрової політики в органах прокуратури дозволив здійснити їх систематизацію за критеріями функціонального призначення і порядку формування та виділити чотири групи суб'єктів: 1) керівні; 2) основні адміністративні; 3) самоврядні; 4) колегіальні. Серед останніх виділено такі, як конкурсна комісія для проведення конкурсу на посаду заступника Генерального прокурора – керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, першого заступника та заступника керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури; конкурсна комісія для призначення на посади прокурора Спеціалізованої антикорупційної прокуратури; конкурсна комісія із проведення відкритого конкурсу на обіймання адміністративних посад у Спеціалізованій антикорупційній прокуратурі; кадрові комісії щодо прокурорів; конкурсна комісія державної служби; дисциплінарні комісії з розгляду дисциплінарних справ стосовно державних службовців Офісу Генерального прокурора.

Ключові слова: система органів прокуратури, суб'єкт, кадрова політика, адміністративна правосуб'єктність, Генеральний прокурор, Офіс Генерального прокурора, комісії, управління персоналом, кадрова робота, Генеральна інспекція, обласні прокуратури, окружні прокуратури, Кваліфікаційно-дисциплінарна комісія прокурорів, органи прокурорського самоврядування.

Kalchuk Oleksii. Subjects of ensuring the implementation of personnel policy in prosecutor's offices and their administrative legal personality

The article is devoted to the definition of subjects of ensuring the implementation of personnel policy in the prosecutor's office, their classification and study of administrative legal personality. The following subjects are distinguished: the Prosecutor General of Ukraine; the Office of the Prosecutor General, the Department of Personnel and Civil Service of the Prosecutor General's Office, the General Inspectorate of the Prosecutor General's Office; heads of regional, specialized regional prosecutor's offices and district prosecutor's offices; Qualification and Disciplinary Commission of Prosecutors; competition commissions; personnel management units and internal control units of the Specialized Anti-Corruption Prosecutor's Office; personnel commissions for prosecutors; competition commission of the civil service; disciplinary commissions for considering disciplinary cases against civil servants of the Prosecutor General's Office; bodies of prosecutorial self-government (the All-Ukrainian Conference of Prosecutors and the Council of Prosecutors

of Ukraine); Training Center for Prosecutors of Ukraine. The analysis of the administrative legal personality of the subjects ensuring the implementation of personnel policy in the prosecutor's office bodies allowed them to be systematized according to the criteria of functional purpose and the order of formation and to distinguish four groups of subjects: 1) management; 2) main administrative; 3) self-governing; 4) collegial. Among the latter, the following were highlighted: a competition commission for holding a competition for the position of Deputy Prosecutor General – Head of the Specialized Anti-Corruption Prosecutor's Office, First Deputy and Deputy Head of the Specialized Anti-Corruption Prosecutor's Office; a competition commission for appointment to the position of prosecutor of the Specialized Anti-Corruption Prosecutor's Office; a competition commission for holding an open competition for administrative positions in the Specialized Anti-Corruption Prosecutor's Office; personnel commissions for prosecutors; a competition commission for civil service; disciplinary commissions for considering disciplinary cases against civil servants of the Prosecutor General's Office.

Key words: system of prosecutorial bodies, subject, personnel policy, administrative legal personality, Prosecutor General, Prosecutor General's Office, commissions, personnel management, personnel work, General Inspectorate, regional prosecutor's offices, district prosecutor's offices, Qualification and Disciplinary Commission of Public Prosecutors, bodies of prosecutorial self-government.

Постановка проблеми. Розбудова системи органів прокуратури на засадах міжнародних стандартів прокурорської діяльності передбачає інституційну складник, який виявляється у визначенні й оптимальній побудові елементів цієї системи, формуванні інституційних механізмів взаємодії між ними, а також суб'єктами поза системою органів прокуратури з відповідною компетенцією.

У Стратегії розвитку прокуратури на 2025–2028 рр. наголошено на процесі «удосконалення діяльності системи органів прокуратури на наступний період через упровадження комплексних змін, спрямованих на підвищення ефективності та раціоналізацію функціонування інституції». Основним пріоритетом прокуратури закріплено «подальше вдосконалення її функціонування та приведення діяльності у відповідність із європейськими стандартами». Серед стратегічних пріоритетів розвитку прокуратури окремим пп. 4.1.1 виділено оптимізацію «організаційно-штатної структури та внутрішнього адміністрування в системі органів прокуратури з метою раціонального використання людського капіталу» [1].

Реалізація завдань, закріплених у Стратегії розвитку прокуратури на 2025–2028 рр., передбачає дослідження суб'єктного складу відносин, пов'язаних із кадровою політикою в органах прокуратури, з метою визначення проблемних питань функціонування суб'єктів, розподілу компетенції для її відповід-

ності стратегічним пріоритетам розвитку прокуратури.

Огляд останніх досліджень і публікацій.

Організаційний аспект кадрового забезпечення органів прокуратури аналізували П.М. Каркач, А.В. Лапкін, Р.В. Мазурик, Л.М. Москвич, А.Г. Рубан, М.М. Стефанчук, М.К. Якимчук та інші. Сучасні умови функціонування системи органів прокуратури, нові виклики й небезпеки для України у зв'язку з воєнною агресією Росії, принципові зміни до законодавства про прокуратуру визначають необхідність подальшого наукового пошуку в напрямі визначення суб'єктів забезпечення реалізації кадрової політики в органах прокуратури та їх адміністративної правосуб'єктності.

Мета статті – визначити суб'єктів забезпечення реалізації кадрової політики в органах прокуратури, здійснити їх класифікацію та дослідити адміністративну правосуб'єктність.

Виклад основного матеріалу.

Кадрова політика в системі органів прокуратури реалізується уповноваженими суб'єктами, які наділені чинним законодавством адміністративною правосуб'єктністю. До суб'єктів реалізації кадрової політики в органах прокуратури, відповідно до їхньої адміністративної правосуб'єктності у внутрішніх адміністративно-правових відносинах щодо реалізації (тобто в межах системи органів прокуратури), доцільно віднести:

- Генерального прокурора України;
- Офіс Генерального прокурора (відповідно до ст. 8 Закону України «Про прокуратуру», наказу Офісу Генерального прокурора від 22 лютого 2022 р. № 35 [2]), Департамент кадрової роботи та державної служби Офісу Генерального прокурора (згідно з наказом Офісу Генерального прокурора від 19 червня 2023 р. № 168, яким затверджено Положення про Департамент кадрової роботи та державної служби Офісу Генерального прокурора [3]), Генеральну інспекцію Офісу Генерального прокурора (згідно із ч. 3 ст. 8 Закону України «Про прокуратуру», наказом Офісу Генерального прокурора від 19 червня 2025 р. № 142, яким затверджено Положення про Генеральну інспекцію Офісу Генерального прокурора [4]);
- керівників обласних, спеціалізованих на правах обласних прокуратур (далі – обласні прокуратури) і окружних прокуратур (п. 6 розд. II, п. 2 розд. VIII Положення про організацію кадрової роботи в органах прокуратури України, затвердженого наказом Генерального прокурора від 10 лютого 2022 р. № 25 [5]);
- Кваліфікаційно-дисциплінарну комісію прокурорів (ст. ст. 28–35 Закону України «Про прокуратуру»);
- конкурсну комісію для проведення конкурсу на посаду заступника Генерального прокурора – керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, першого заступника та заступника керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури (ч. 3 ст. 29–1 Закону України «Про прокуратуру»);
- конкурсну комісію для призначення на посади прокурора Спеціалізованої антикорупційної прокуратури (ч. 1 ст. 29–1 Закону України «Про прокуратуру»);
- конкурсну комісію із проведення відкритого конкурсу на зайняття адміністративних посад у Спеціалізованій антикорупційній прокуратурі (ч. 2 ст. 29–1 Закону України «Про прокуратуру»);
- підрозділи управління персоналом і підрозділи внутрішнього контролю Спеціалізованої антикорупційної прокуратури (абз. 2 ч. 1, абз. 4 ч. 2 ст. 8–1 Закону України «Про прокуратуру»);
- кадрові комісії щодо прокурорів [6];
- конкурсну комісію державної служби;

дисциплінарні комісії з розгляду дисциплінарних справ стосовно державних службовців Офісу Генерального прокурора (п. 1.3 наказу Офісу Генерального прокурора від 19 червня 2023 р. № 168, яким затверджено Положення про Департамент кадрової роботи та державної служби Офісу Генерального прокурора [3]);

- органи прокурорського самоврядування (усеукраїнську конференцію прокурорів і Раду прокурорів України) (ст. 66 Закону України «Про прокуратуру»);

- Тренінговий центр прокурорів України (ст. 80 Закону України «Про прокуратуру»).

Адміністративна правосуб'єктність кожного суб'єкта забезпечення реалізації кадрової політики в органах прокуратури у внутрішніх адміністративно-правових відносинах щодо реалізації визначається виконуваними ними завданнями й функціями, відповідно до призначення в системі органів прокуратури.

Генеральний прокурор України наділений широким колом повноважень щодо організації діяльності органів прокуратури України, зокрема й кадрової роботи, починаючи з визначення меж повноважень Офісу Генерального прокурора, обласних і окружних прокуратур у частині виконання конституційних функцій; здійснення розподілу обов'язків між першим заступником та заступниками Генерального прокурора; затвердження актів з питань щодо внутрішньої організації діяльності органів прокуратури, включно з електронним документообігом; затвердження стратегії розвитку прокуратури; призначення прокурорів на адміністративні посади та звільнення їх із зазначених посад у випадках і в порядку, встановлених Законом України «Про прокуратуру»; у встановленому порядку на підставі рішення відповідного органу про притягнення до дисциплінарної відповідальності прокурора ухвалення рішення про застосування до прокурора Офісу Генерального прокурора, прокурора обласної прокуратури дисциплінарного стягнення або про неможливість подальшого перебування такої особи на посаді прокурора; затвердження положення про систему індивідуального оцінювання якості роботи прокурорів та іншого [7, с. 905].

Офіс Генерального прокурора є центральним органом у системі прокуратури [8, с. 175]. Адміністративна правосуб'єктність Офісу Генерального прокурора у відносинах щодо реалізації кадрової політики виявляється насамперед у його функціональному призначенні щодо організації та координації діяльності всіх органів прокуратури (ч. 1 ст. 8 Закону України «Про прокуратуру»). Таке функціональне призначення означає керівну роль Офісу щодо підпорядкованих структурних підрозділів та забезпечення єдності порядку й процедур реалізації функцій, покладених на прокуратуру.

У характеристиці адміністративної правосуб'єктності Офісу Генерального прокурора у відносинах щодо реалізації кадрової політики в органах прокуратури варто зазначити, що відповідною праводієздатністю наділені структурні підрозділи Офісу. Окремі з них діють на правах самостійних структурних підрозділів – Генеральної інспекції, а також департаментів, управлінь, відділів, що, відповідно до структури Офісу Генерального прокурора, не входять до складу інших підрозділів і підпорядковуються безпосередньо Генеральному прокурору, першому заступнику або заступникам Генерального прокурора (ч. 3 ст. 8 Закону України «Про прокуратуру»; п. 2.1 наказу Генерального прокурора від 22 лютого 2022 р. № 35 «Про затвердження Регламенту Офісу Генерального прокурора» [9]). Управління і відділи також можуть входити до складу департаменту (управління) (ч. 3 ст. 8 Закону України «Про прокуратуру»).

Основним структурним підрозділом Офісу Генерального прокурора, до завдань якого належить «сприяння Генеральному прокурору у здійсненні його повноважень з кадрових питань, передбачених Законом України «Про прокуратуру», є Департамент кадрової роботи та державної служби Офісу (далі – Кадровий підрозділ) (п. 3.1 наказу Офісу Генерального прокурора від 19 червня 2023 р. № 168, яким затверджено Положення про Департамент кадрової роботи та державної служби Офісу Генерального прокурора (далі – наказ № 168)). Він має

статус самостійного структурного підрозділу Офісу Генерального прокурора й підпорядковується Генеральному прокурору (п. 1.1 наказу №168). Адміністративна правосуб'єктність Кадрового підрозділу стосується кадрової роботи щодо прокурорів та державних службовців Офісу Генерального прокурора. До його основних завдань належать: організація роботи щодо прийняття, переведення, переміщення та звільнення працівників з посад, підвищення кваліфікації кадрів в органах прокуратури, оптимізації штатної чисельності та структури органів прокуратури, участі в оцінюванні якості роботи прокурорів і результатів службової діяльності державних службовців Офісу Генерального прокурора, організаційного забезпечення діяльності комісій Офісу Генерального прокурора (Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів, Комісії з розгляду звернень щодо неналежного виконання прокурором, який обіймає адміністративну посаду, посадових обов'язків, встановлених для відповідної адміністративної посади, Комісії з добору кандидатів для включення до кадрового резерву й інших), організації дотримання вимог законодавства щодо вступу на державну службу в Офісі Генерального прокурора, її проходження та припинення, підвищення рівня професійної компетентності державних службовців, організації роботи із присвоєння рангів державним службовцям, організації дотримання вимог антикорупційного законодавства тощо (розд. 3 наказу № 168) [3].

Кадровий підрозділ розробляє структуру та штатну чисельність Офісу Генерального прокурора на підставі подань керівників самостійних структурних підрозділів, погоджених із першим заступником або заступниками Генерального прокурора відповідно до розподілу обов'язків, що затверджується наказом Генерального прокурора. Структури та штатна чисельність обласних, спеціалізованих на правах обласних прокуратур (далі – обласні прокуратури) розробляються Кадровим підрозділом на підставі подань керівників цих прокуратур, погоджених із керівниками відповідних самостійних структурних підрозділів Офісу

Генерального прокурора й затверджуються наказами Генерального прокурора. У разі необхідності (доопрацювання проєктів наказів про затвердження структур і штатної чисельності органів прокуратури та внесення змін до них) залучаються підрозділи організаційно-контрольної діяльності, правового й аналітичного забезпечення, а також забезпечення охорони державної таємниці (п. 1.15 наказу Генерального прокурора від 22 лютого 2022 р. № 35 «Про затвердження Регламенту Офісу Генерального прокурора»). Бухгалтерська служба розробляє штатний розпис Офісу Генерального прокурора. Кадровий підрозділ Офісу Генерального прокурора погоджує розроблений бухгалтерською службою на підставі затвердженої Генеральним прокурором структури та штатної чисельності штатний розпис Офісу Генерального прокурора, який затверджується Генеральним прокурором (п. 1.16 наказу Генерального прокурора від 22 лютого 2022 р. № 35 «Про затвердження Регламенту Офісу Генерального прокурора») [2].

Адміністративна правосуб'єктність Генеральної інспекції Офісу Генерального прокурора (далі – Генеральна інспекція) у відносинах щодо реалізації кадрової політики стосується питань, пов'язаних зі службовою кар'єрою прокурорів, антикорупційною діяльністю в органах прокуратури [4; 5].

Керівники обласних, спеціалізованих на правах обласних прокуратур (далі – обласні прокуратури) наділені адміністративною правосуб'єктністю у відносинах щодо комплектування посад прокурорів, зокрема й адміністративних, у відповідній прокуратурі та підпорядкованих окружних, спеціалізованих на правах окружних прокуратурах (далі – окружні прокуратури) (п. 6 розд. II Положення про організацію кадрової роботи в органах прокуратури України, затвердженого наказом Генерального прокурора від 10 лютого 2022 р. № 25). Генеральний прокурор, керівники обласних і окружних прокуратур здійснюють повноваження керівника державної служби в органах прокуратури (п. 2 розд. VIII Положення про організацію кадрової роботи в органах прокуратури України, затвердженого наказом

Генерального прокурора від 10 лютого 2022 р. № 25) [5].

Адміністративна правосуб'єктність Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів (далі – КДК прокурорів) визначається її функціональним призначенням органом, який здійснює дисциплінарне провадження (гл. 3 Закону України «Про прокуратуру»). КДК прокурорів є колегіальним органом, який вирішує питання про дисциплінарну відповідальність прокурорів, їх переведення та звільнення з посади, визначення рівня фахової підготовки осіб, які виявили намір обійняти посаду прокурора [8, с. 222].

Суб'єктами реалізації кадрової політики в органах прокуратури доцільно виділити конкурсні комісії, які утворюються для здійснення комплектування вакантних посад в органах прокуратури, зокрема й адміністративних, кадрового забезпечення діяльності Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, проведення кадрових ротацій, формування кадрового резерву, здійснення атестації прокурорів [10; 11].

Підрозділи управління персоналом і підрозділи внутрішнього контролю Спеціалізованої антикорупційної прокуратури створюються відповідно до абз. 2 ч. 1, абз. 4 ч. 2 ст. 8–1 Закону України «Про прокуратуру». До підрозділу внутрішнього контролю САП подається дисциплінарна скарга про вчинення прокурором САП дисциплінарного проступку для попереднього розгляду обставин, викладених у дисциплінарній скарзі (абз. 4 ч. 2 ст. 8–1 Закону України «Про прокуратуру»)

Стосовно адміністративної правосуб'єктності кадрових комісій як суб'єктів забезпечення реалізації кадрової політики в органах прокуратури доцільно вказати таке.

Відповідно до пп. 8 п. 22 розд. II «Прикінцеві і перехідні положення» Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо першочергових заходів із реформи органів прокуратури», ст. 9 Закону України «Про прокуратуру», наказом Генерального прокурора від 17 жовтня 2019 р. № 233 затверджено Порядок роботи кадрових комісій. До функцій комісій належить

забезпечення «проведення атестації прокурорів та слідчих Генеральної прокуратури України (включаючи прокурорів та слідчих Головної військової прокуратури, прокурорів секретаріату Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів), регіональних прокуратур, місцевих прокуратур, військових прокуратур; здійснення добору на посади прокурорів; розгляд дисциплінарних скарг про вчинення прокурором дисциплінарного проступку та здійснення дисциплінарного провадження щодо прокурорів» (абз. 2 п. 2 наказу Генерального прокурора від 17 жовтня 2019 р. № 233) [6]. Ключовими відмінностями кадрових комісій та КДК прокурорів у питаннях притягнення прокурорів до дисциплінарної відповідальності є те, що такі комісії є тимчасовими й не уповноважені ухвалювати рішення щодо притягнення прокурорів до дисциплінарної відповідальності, відповідно до наказу Генерального прокурора від 17 жовтня 2019 р. № 233. Вони створюються переважно для проведення атестації прокурорів і не функціонують як орган, альтернативний КДК прокурорів, що впливає із приписів вказаного наказу Генерального прокурора від 17 жовтня 2019 р. № 233.

Реалізацію кадрової політики в органах прокуратури забезпечують органи прокурорського самоврядування, організаційними формами якого є всеукраїнська конференція прокурорів та Рада прокурорів України (ст. 66 Закону України «Про прокуратуру»).

Функціонування Тренінгового центру прокурорів України визначають одним з результатів реформи прокуратури, відповідно до Закону України від 19 лютого 2019 р. № 113-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо першочергових заходів із реформи органів прокуратури» [8, с. 214; 12]. Тренінговий центр прокурорів України діє як державна установа, а його функціональне призначення закріплене Законом України «Про прокуратуру»: «підвищення кваліфікації прокурорів, державних службовців органів прокуратури та первинна підготовка прокурорів – стажистів окружних прокуратур» (ч. 1 ст. 80 Закону України «Про прокуратуру»). На нього не поширюється законодавство

про вищу освіту. Керівник Тренінгового центру прокурорів України та його заступники призначаються на посаду та звільняються з посади Генеральним прокурором (ч. ч. 1, 2 ст. 80 Закону України «Про прокуратуру»). Відповідно до п. 14 Статуту Тренінгового центру прокурорів України, Тренінговий центр здійснює: 1) підвищення кваліфікації прокурорів; 2) підготовку осіб, які успішно пройшли процедуру добору на посаду прокурора, спеціальну підготовку кандидатів на посаду прокурора, відповідно до Закону; 3) підвищення кваліфікації державних службовців, зокрема й органів прокуратури, з метою розвитку професійної компетентності, а також працівників інших органів правопорядку, державних органів, установ, організацій незалежно від форми власності; 4) добір та навчання тренерів (викладачів); 5) координацію діяльності регіональних відділень; 6) міжнародне співробітництво; 7) участь у підготовці проєктів методичних рекомендації для прокурорів з питань, що виникають під час здійснення прокурорської діяльності [13].

Варто виділити такі проблемні питання правового забезпечення функціонування Тренінгового центру прокурорів України. Насамперед доцільно вказати на невизначеність порядку призначення та відповідальності керівництва Центру, зважаючи, що Законом України «Про прокуратуру» передбачено правосуб'єктність Генерального прокурора щодо призначення на посаду та звільнення з посади керівника та його заступників, проте відсутнє врегулювання відповідних процедур і підстав їх здійснення.

Окрім того, є питання щодо порядку добору тренерів, зокрема – визначення вимог до них. Так, Статутом Тренінгового центру прокурорів України передбачено здійснення добору тренерів у порядку та на умовах, затверджених директором Тренінгового центру, залучення до тренерської (викладацької) діяльності прокурорів, а також викладачів закладів вищої освіти, науковців, експертів і зовнішніх тренерів на підставі та умовах, визначених законодавством [13]. Проте імперативна норма, яка встановлює виключні повноваження директора Тренінгового

центру щодо добору тренерів, не дозволяє зазначити прозорість відповідних процедур.

Доцільно вказати на необхідність удосконалення регламентації процедур здійснення первинної підготовки прокурорів-стажистів. Якщо відносини у сфері підвищення кваліфікації прокурорів урегульовано наказом Офісу Генерального прокурора (наказ Офісу Генерального прокурора від 15 червня 2021 р. № 200 «Про затвердження Положення про систему підвищення кваліфікації прокурорів» [14]), то Порядок проходження первинної підготовки – наказом директора Тренінгового центру (Порядок проходження первинної підготовки у Тренінговому центрі прокурорів України прокурором – стажистом окружної прокуратури, затверджено наказом директора Тренінгового центру прокурорів України від 23 червня 2023 р. № 134 [15]). Окрім того, виникають питання стосовно необхідності врегулювання єдиного підходу до організації освітнього процесу.

Вирішенню виділених та інших проблем діяльності Тренінгового центру прокурорів України сприятиме внесення змін до Закону України «Про прокуратуру» у частині, що стосується порядку призначення та звільнення директора Центру та його заступників; розроблення і затвердження наказом Офісу Генерального прокурора порядку первинної підготовки прокурорів-стажистів; формування та нормативне закріплення Концепції освітньої діяльності Центру.

Доцільно вказати на наявні проблемні питання, пов'язані з діяльністю Комісії з добору кандидатів для включення до кадрового резерву, з огляду на те, що правові підстави функціонування зазначеної Комісії скасовані 24 червня 2025 р. Генеральним прокурором Русланом Кравченком шляхом скасування Положення про порядок добору кандидатів для включення до кадрового резерву на заміщення адміністративних посад в органах прокуратури України, затвердженого наказом Офісу Генерального прокурора від 14 жовтня 2024 р. № 236 [16]. Призначення прокурора на адміністративну (керівну) посаду здійснюється Генеральним прокурором, керівником обласної чи

окружної прокуратури залежно від рівня посади. Нині конкурс на такі посади не проводиться [17].

Однак відповідні зміни до Положення про Департамент кадрової роботи та державної служби Офісу Генерального прокурора, затвердженого наказом Офісу Генерального прокурора від 19 червня 2023 р. № 168 [2], не були внесені.

Згідно з п. 2 наказу Офісу Генерального прокурора від 14 жовтня 2024 р. № 236, метою формування кадрового резерву на адміністративну посаду було «забезпечення фахового добору найбільш професійно підготовлених прокурорів органів прокуратури з метою сприяння Генеральному прокурору та Раді прокурорів України в реалізації визначених Законом повноважень щодо якісного й оперативного заміщення адміністративних посад, а також забезпечення реалізації гарантій прокурорів щодо просування по службі» [16].

Передбачений наказом Офісу Генерального прокурора від 14 жовтня 2024 р. № 236 порядок формування кадрового резерву оцінювався як дієвий крок для поступового переходу від чинної моделі до призначення керівників прокуратур на конкурсних засадах. Він стосувався тільки тих посад, на які здійснюється призначення за поданням Ради прокурорів України. Відповідні зміни до Закону України «Про прокуратуру» не були внесені, а врегулювання здійснювалось тільки підзаконним нормативно-правовим актом – вказаним наказом, ризик скасування якого будь-якої миті Генеральним прокурором був, що і сталося [17].

Висновки. Проведений аналіз адміністративної правосуб'єктності суб'єктів забезпечення реалізації кадрової політики в органах прокуратури дозволяє здійснити їх систематизацію за критеріями функціонального призначення і порядку формування, виділити чотири групи суб'єктів:

- керівні – Генеральний прокурор, Офіс Генерального прокурора (щодо забезпечення єдності порядку й процедур реалізації функцій, покладених на прокуратуру);
- основні адміністративні – Департамент кадрової роботи та державної служби

Офісу Генерального прокурора (функціональне призначення – організація та здійснення кадрової роботи), Кваліфікаційно-дисциплінарна комісія прокурорів (функціональне призначення – здійснення дисциплінарного провадження), Генеральна інспекція (функціональне призначення – забезпечення законності проходження служби прокурорами, здійснення антикорупційної діяльності в органах прокуратури), Тренінговий центр прокурорів України (функціональне призначення – підвищення кваліфікації та первинна підготовка), управління персоналом і підрозділи внутрішнього контролю Спеціалізованої антикорупційної прокуратури (функціональне призначення – кадрове забезпечення САП);

– самоврядні – органи прокурорського самоврядування (Рада прокурорів України

та всеукраїнська конференція прокурорів);

– колегіальні – конкурсна комісія для проведення конкурсу на посаду заступника Генерального прокурора – керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, першого заступника та заступника керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури; конкурсна комісія для призначення на посади прокурора Спеціалізованої антикорупційної прокуратури; конкурсна комісія із проведення відкритого конкурсу на зайняття адміністративних посад у Спеціалізованій антикорупційній прокуратурі; кадрові комісії щодо прокурорів; конкурсна комісія державної служби; дисциплінарні комісії з розгляду дисциплінарних справ стосовно державних службовців Офісу Генерального прокурора.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Стратегія розвитку прокуратури на 2025–2028 рр. Затверджено наказом Генерального прокурора від 8 жовтня 2025 р. № 322. URL: <https://www.gp.gov.ua/ua/posts/strategiya-rozvitku-prokuraturi-na-2021-2023-roki>

2. Про затвердження Регламенту Офісу Генерального прокурора : наказ Офісу Генерального прокурора від 22 лютого 2022 р. № 35. URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/polozhennya-pro-samostijni-strukturni-pidrozdili> (дата звернення: 13.10.2025).

3. Про затвердження Положення про Департамент кадрової роботи та державної служби Офісу Генерального прокурора від 19 червня 2023 р. № 168. URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/polozhennya-pro-samostijni-strukturni-pidrozdili> (дата звернення: 13.10.2025).

4. Про затвердження Положення про Генеральну інспекцію Офісу Генерального прокурора : наказ виконувача обов'язків Генерального прокурора від 19 червня 2025 р. № 142. URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/polozhennya-pro-samostijni-strukturni-pidrozdili> (дата звернення: 13.10.2025).

5. Про затвердження Положення про організацію кадрової роботи в органах прокуратури України : наказ Офісу Генерального прокурора від 10 лютого 2022 р. № 25. URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/nakazi-generalnogo-prokurora-z-osnovnih-napryamiv-prokurorskoji-diyalnosti> (дата звернення: 13.10.2025).

6. Про затвердження Порядку роботи кадрових комісій : наказ Генеральної прокуратури України від 17 жовтня 2019 р. № 233. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0233900-19#Text> (дата звернення: 15.10.2025).

7. Конституція України. Науково-практичний коментар / за заг. ред. Р.О. Стефанчука, О.В. Петришина ; Нац. акад. прав. наук України ; Конст. Суд України. Харків : Право, 2024. 1176 с.

8. Прокуратура в Україні : навчальний посібник / за заг. ред. М.М. Стефанчук. Київ : Алерта, 2025. 526 с.

9. Про затвердження Регламенту Офісу Генерального прокурора : наказ Генерального прокурора від 22 лютого 2022 р. № 35. URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/normativni-dokumenty-prokuraturi> (дата звернення: 12.10.2025).

10. Порядок роботи конкурсної комісії та проведення конкурсу на зайняття адміністративних посад у Спеціалізованій антикорупційній прокуратурі, затверджений Рішенням конкурсної комісії із проведення конкурсу на зайняття адміністративних посад у Спеціалізованій антикорупційній прокуратурі від 20 січня 2021 р. № 3. URL:

https://old.gp.gov.ua/ua/file_downloader.html?_m=fslib&_t=fsfile&_c=download&file_id=211180 (дата звернення: 15.10.2025).

11. Положення про Раду прокурорів України, затверджено всеукраїнською конференцією прокурорів 27 квітня 2017 р. URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/vseukrayinska-konferenciya-prokuroriv> (дата звернення: 16.10.2025).

12. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо першочергових заходів із реформи органів прокуратури : Закон України від 19 лютого 2019 р. № 113–IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 42. Ст. 238. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/113-20#Text> (дата звернення: 16.10.2025).

13. Статут Тренінгового центру прокурорів України (нова редакція). Затверджено наказом Генерального прокурора 29 травня 2020 р. № 243. URL: <https://ptcu.gp.gov.ua/wp-content/uploads/2020/08/statut-treningovogo-czentru-prokuroriv-ukrayiny.pdf> (дата звернення: 16.10.2025).

14. Про затвердження Положення про систему підвищення кваліфікації прокурорів : наказ Офісу Генерального прокурора від 15 червня 2021 р. № 200. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0200905-21#Text> (дата звернення: 16.10.2025).

15. Порядок проходження первинної підготовки у Тренінговому центрі прокурорів України прокурором – стажистом окружної прокуратури, затверджено наказом директора Тренінгового центру прокурорів України від 23 червня 2023 р. № 134: URL: <https://ptcu.gp.gov.ua/files/Poryadok-provedennya-pervynnoyi-pidgotovky-u-TCPU.pdf> (дата звернення: 16.10.2025).

16. Про затвердження Положення про порядок добору кандидатів для включення до кадрового резерву на заміщення адміністративних посад в органах прокуратури України : наказ Офісу Генерального прокурора від 14 жовтня 2024 р. № 236. URL: <https://wd.clarity-project.info/resource/f8784132-269b-4e73-b19f-9946fea26f3d> (дата звернення: 16.10.2025).

17. Генеральний прокурор скасував порядок добору кандидатів до кадрового резерву – що це означає? / Лабораторія законодавчих ініціатив. 25.06.2025. URL: <https://parlament.org.ua/analytics/generalnyj-prokuror-skasuvav-poryadok-doboru-kandydativ-kadrovogo-rezervu/> (дата звернення: 16.10.2025).

Стаття надійшла в редакцію: 06.11.2025

Стаття прийнята: 09.12.2025

Опубліковано: 22.12.2025

